

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Akimenko Zakhar împotriva Biroului migrație și azil al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil prin acordarea unei forme de protecție,

împotriva deciziei din 12 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila și menținută hotărârea din 20 iulie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani

(Dosarul nr. 3ra-992/23
NR. PIGD 2-20033016-01-3ra-01102023)

Recursul este vădit neîntemeiat. Articolul 246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a actului judecătoresc.

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: (jud. Gr. Cazacu)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Negru, E. Palanciuc, Gr. Dașchevici)

26 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului depus de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila,
Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Diana Stănilă
Ion Malanciuc, *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 06 martie 2020, Akimenko Zakhar a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Biroului migrație și azil al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil prin acordarea unei forme de protecție.

2. În susținerea acțiunii reclamantul a indicat că este cetățean al *****. La 09 iulie 2019 a intrat pe teritoriul Republicii Moldova în baza pașportului național nr.***** eliberat la ***** valabil până la ***** , iar la 09 septembrie 2019 s-a adresat Direcției azil și integrare din cadrul Biroului migrație și azil cu cerere, prin care a solicitat azil în Republica Moldova.

3. Prin decizia nr.***** din 21 februarie 2020 a Direcției azil și integrare din cadrul Biroului migrație și azil al MAI a fost respinsă cererea de acordare a statutului de refugiat în Republica Moldova, care i s-a adus la cunoștință în aceeași zi (21 februarie 2020).

4. Reclamantul consideră decizia nr.***** din 21 februarie 2020 a Direcției azil și integrare din cadrul Biroului migrație și azil al MAI drept neîntemeiat și pasibilă anulării, din următoarele considerente.

5. Reclamantul a relatat că s-a născut la ***** în ***** , orașul ***** , regiunea *****. Este de origine ***** și adept al cultului religios „*****”.

6. La 09 septembrie 2019, aflându-se pe teritoriul Republicii Moldova, s-a adresat cu cerere Direcției azil și integrare din cadrul Biroului migrație și azil al MAI, solicitând azil. În cadrul interviului a declarat că motivul părăsirii țării de origine servește faptul că este adeptul confesiunii religioase „*****”. Viața și securitatea sa este pusă în pericol, trăind cu frica că forțele de ordine din țara de origine vor veni la domiciliul său și îl vor reține pentru propagarea acestei confesiuni religioase, deoarece au existat mai multe avertizări în acest sens din partea polițistului de sector care l-a vizitat acasă. Mai mult, membrii acestei confesiuni religioase sunt condamnați până în prezent în temeiul art.282 din Codul penal al ***** , calificând apartenența și activitatea acestora ca infracțiune „activitate extremistă”, care se pedepsește de la 5 – 12 ani de privațiune de libertate.

7. Din anul *****, când era elev, directorul școlii a intenționat să-l exmatriculeze din motiv că a refuzat să *****. Probleme existând și din partea profesorilor cât și a colegilor de clasă. În anul ***** a absolvit școala și înmatriculat la studii în colegiu. Dânsul l-a informat pe conducătorul grupei că este adept al cultului religios „*****”, după care ultimul îi puna note mai mici și-l impunea să facă de unul singur curățenie în sălile colegiului, iar într-o zi colegii după ore *****. Din anul ***** era pioner slujitor al acestui cult religios, iar în prezent este simplu adept al acestei confesiuni.

8. În *****, autoritățile naționale ale ***** au introdus în legislație interzicerea de a introduce în țară literatura specializată cu referire la cultul religios „*****”, drept consecință în anul ***** acest cult a fost declarat „extremist”. În acest sens organele de forță efectuau percheziții la domiciliul persoanelor care propagau această confesiune religioasă, iar în cazul în care depistau literatură interzisă li se intentau dosare penale.

9. Mai mult ca atât, autoritățile ***** au închis toate casele de rugăciuni din care motiv adepții acestui cult din orașul de baștină al reclamantului au fost nevoiți să se adune la domiciliul cuiva dintre aceștia pentru a desfășura clandestin slujbele religioase.

10. În anul *****, la domiciliul reclamantului, în timpul petrecerii slujbei religioase, a venit polițistul de sector, pe care îl cunoștea din copilărie, care nu i-a întocmit proces-verbal, s-a ales doar cu un avertisment despre consecințe. În prezent doar mama reclamantului este adeptă al cultului religios „*****”.

11. În primăvara anului 2019, în orașul vecin *****, au fost intentate dosare penale pe numele a doi adepți, slujitori pioneri (soț și soție) al acestui cult religios.

12. Prin decizia din 21 februarie 2020 a Direcției azil și integrare a Biroului migrație și azil s-a decis respingerea cererii sale cu privire la acordarea azilului pe teritoriului Republicii Moldova, din motiv că nu întrunește condițiile necesare, întrucât nu au fost identificate acte de persecuție în trecut, respectiv nu pot fi identificați nici agenți de persecuție, concluzionând asupra neimpunerii examinării elementului dat, astfel că cererea dânsului nu îndeplinește condițiile necesare pentru recunoașterea statutului de refugiat prevăzut de art.17 alin.(1) sin Legea nr.270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova.

13. La aceeași concluzie s-a ajuns din perspectiva încadrării în elementele definiției protecției umanitare în analiza riscului serios de condamnare la pedeapsă capitală, analiza riscului serios de tortură, tratamente inumane sau degradante, analiza riscului serios de amenințări grave și individuale la adresa vieții sau integrității corporale a unui civil, urmare a violenței generalizate în situații de conflict armat intern sau internațional.

14. De asemenea, în motivarea deciziei contestate, au fost analizate elementele temerii bine întemeiate și a credibilității de a fi persecutat. Elementul subiectiv – teama de a reveni în țara de origine, întrucât este adept al confesiunii religioase „*****”, se simte neprotejat de autoritățile statului, și astfel viața este pusă în pericol. Această confesie este interzisă și este calificată drept organizație extremistă. Referitor la elementul obiectiv – este necesar să se evalueze declarațiile făcute de solicitant, însă declarațiile respective nu pot fi considerate în abstract, ci trebuie analizate în contextul unor situații concrete, iar cunoașterea condițiilor din țara de origine este indispensabilă.

15. În formularea argumentărilor în decizie se face trimitere la mai multe surse și articole din Constituția *****, la art.2 care garantează, doar declarativ, respectarea și protecția drepturilor omului în conformitate cu principiile generale și normele de drept internațional, și la art.45 alin.(1) din Protecția de stat a drepturilor și libertăților omului, este garantată.

16. Reclamantul a notat că sursele la care s-a făcut referire în decizia de refuz: Raportul elaborat de Agenția informațională a ***** din 06 aprilie; Raportul elaborat de BBC (instanța a interzis activitatea ***** pe teritoriul ***** din 20.04.2017); Raportul elaborat de RBK (adeptii ***** au făcut apel la decizia instanței privind interzicerea acesteia, 29.05.2017), confirmă circumstanțele invocate de către dânsul că cultul religios „*****” a fost recunoscut la nivel oficial ca fiind una extremistă și s-a dispus confiscarea proprietăților acestora, prin urmare, îi este limitat expres dreptul la libera exprimare a confesiunii religioase, fiind marginalizat la confesarea propriei religii, discriminat în baza acestui criteriu în raport cu alți cetățeni ai *****, care își aleg în mod benevol religia și persecutat prin intentarea dosarelor penale, interzicerea literaturii specializate, închiderea lăcașelor de cult, confiscării proprietății.

17. Reclamantul consideră că actul administrativ contestat urmează a fi anulat, or, potrivit reglementărilor internaționale statutul de refugiat poate fi acordat persoanelor care din motive întemeiate de a fi persecutate pe motiv de rasă, religie, naționalitate, opinii politice sau apartenență la un anumit grup social nu pot sau nu doresc protecția țării ale căror cetățeni sau rezidenți sunt. Refugiatul este o persoană care este lipsită de protecția statului din care provine, drept urmare a fost nevoit să caute această protecție în altă parte. Singura situație în care s-ar refuza acordarea protecției pe teritoriul altui stat ar fi aceea în care circumstanțele obiective ar asigura protecția alternativă efectivă a solicitantului pe teritoriul statului de origine (cf.UNHCR, Handbook ... ed. cit.§91).

18. În cadrul interviului a subliniat că persecuții în privința dânsului au existat și în trecut în școală, colegiu, societate, din partea autorităților statului pe întreg teritoriul statului *****. A fost maltratată psihologic prin razii repetate ale poliției la dânsul acasă în timpul unor slujbe, amenințat cu arestul și detenție din cauza viziunilor sale religioase, interdicții la libera alegere a religiei și la întruniri

religioase, martor la maltratarea altor adepți (vecini, cunoscuți, prieteni care au fost arestați și judecați).

19. Potrivit Raportului de evaluare nr.2353 la testarea psihologică prin aplicarea chestionarului Harvard de evaluare a traumei (HTQ), la 11 septembrie 2019, au fost identificate mai multe evenimente traumatizante cum ar fi: intimidare, amenințări, persecutări din partea poliției pe motive religioase inclusiv arestări la locuința lui în timpul lecțiilor biblice, amenințări cu detenție din partea reprezentanților forțelor de ordine, martor la maltratarea altor adepți ai cultului (vecini au fost arestați, o cunoștință de a sa a fost răpită și agrestă *****), gânduri și amintiri tulburătoare despre intervențiile brutale ale poliției, frică la vederea persoanelor îmbrăcate în uniforma de polițist, insomnii, reacții emoționale intense a evenimentelor traumatizante, neîncredere în instituțiile de drept.

20. Astfel, s-a constatat că din punct de vedere etiologic, manifestările psihologice înregistrate la pacient sunt foarte relevante și includ simptome tipice pentru tulburarea de stres post-traumatic. În concluzie starea psiho-emoțională a dânsului este strâns în corelare cu evenimentele traumatizante descrise de el și rămâne instabilă, fiind agravată de incertitudinea statutului său legal pe teritoriul Republicii Moldova. Returnarea dânsului în țara sa de origine, *****, ar putea prezenta un risc sporit că va fi arestat și deținut pe motive religioase.

21. Reclamantul a reținut că art.42 din Legea nr.270 din 18.12.2008 privind azilul în Republica Moldova reglementează rolul activ al autorităților statului, acestea având obligația la soluționarea cererilor de azil să investigheze din oficiu orice împrejurare de fapt și de drept care ar putea conduce la soluționarea cererii și să verifice informația parvenită în cadrul interviului cu solicitantul și dacă cele invocate de către dânsul corespund adevărului, în caz contrar, în lipsa unor probe din partea autorităților de stat, informații se consideră ca fiind credibilă.

22. Articolul 43 alin.(1) din Legea nr.270/2008, statuează că la examinarea cererii de azil se vor lua în considerare informațiile precise și actualizate din surse diferite despre situația din țara de origine a solicitantului de azil pentru evaluarea situației lui personale. Nicio sursă citată nu se referă la măsurile de persecuție indicate de solicitant în interviu după cum prevede norma dată de drept.

23. În actul administrativ contestat, autoritatea emitentă a motivat refuzul prin faptul că solicitantul de azil nu a stabilit într-o măsură rezonabilă că în țara de origine ar putea duce la acte de persecuție îndreptate împotriva sa. De fapt, situația dânsului a fost supusă general, adaptând circumstanțele unui oricare solicitant de azil, prin urmare, decizia este abstractă și generalizată, reflectând anumite împrejurări care nu se referă concret solicitantului de azil. Or, art.6 din Legea nr.270/2008 cert statuează că consilierul de decizie va determina credibilitatea solicitantului și va evalua dovezile prezentate, acordând beneficiului

dubiului, după caz, în vederea stabilirii elementelor obiective și subiective. Decizia contestată se bazează doar pe faptul că solicitantul de azil nu este credibil cu privire la declarațiile invocate la interviu, invocându-se că respectarea drepturilor omului este reglementată de Constituția țării. Mai mult, autoritățile țării de origine au recunoscut cultul religios „*****” drept organizație extremistă. Aceste circumstanțe de urmărire a persoanelor care aparțin confesiunii religioase menționate se atestă pe întreg teritoriul *****. Statul este acela care îngreșează și lezează drepturile propriile cetățeni.

24. Reclamantul a remarcat că sarcina probei aparține nu doar solicitantului de azil, dar și autorității responsabile de acordare a statutului de refugiat, care au obligația de a folosi toate instrumentele pe care le au la dispoziție pentru acumularea probelor concludente și necesare pentru a motiva refuzul acordării statutului de refugiat atunci când se face referire la alternativa solicitantului de azil de a se disloca pe teritoriul statului de origine.

25. Solicitantul de azil trebuie să aibă posibilitatea de a fi în siguranță în propria țară și să nu fie supus pericolului de a fi cauzate leziuni fizice. O astfel de posibilitate trebuie să fie de lungă durată, nu iluzorie sau neprevăzută așa cum este în ***** , unde garanțiile consfințite în Constituție nu mai funcționează.

26. În viziunea reclamantului în speță sunt întrunite condițiile legale de acordare a azilului, or, dânsul se află înafara țării de origine din teama bine întemeiată că la întoarcere va fi persecutat de autorități statului de origine ceea ce îi pune în pericol nu doar integritate fizică, dar și viața.

27. Biroul migrație și azil la emiterea deciziei contestate nu a aplicat cadrul legal relevant litigiului, examinând cererea cu privire la acordare unei forme de protecție prin prisma art.1A din Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, pe când trebuia în baza paragrafului 2 art.1D și să-i acorde statutului de refugiat, deoarece a prezentat suficiente probe, elemente subiective legate de retrăirile sufletești, însoțite de teama, înjosirea, intimidarea pe criterii de religie și apartenența la un grup social, temeri pe care pe deplin le-a întemeiat.

28. Aprecierea elementului subiectiv este strâns legată de caracteristica persoanei, deoarece reacția unor persoane aflate în situații similare pot fi diferite în funcție de puternicele convingeri politice, religioase, care îi pot face viața insuportabilă, din care motiv l-a determinat să părăsească prompt țara de origine.

29. Faptul că deține un pașaport național eliberat de țara de origine valabil și neconstrâns de nimeni să părăsească țara, nu constituie drept indicator al lipsei temerilor sale și prin urmare un poate fi un impediment de a beneficia pe teritoriul Republicii Moldova de o formă de protecție internațională.

30. Deși nu există o definiție unanim recunoscută a pericolului de a fi persecutat, totuși acest fapt se poate deduce din art.33 din Convenția privind

statutul refugiaților, că amenințarea vieții și libertăților pe criteriu de rasă, religie, naționalitate, convingeri politice sau apartenența la un grup social, întotdeauna va fi calificată cu persecuție.

31. Alți factori nefavorabili cum ar fi situația de nesiguranță în țara de origine, măsurile discriminatorii, i-a creat stare de incertitudine și limitări serioase de a-și exprima religia. Factori care trebuiau să fie examinați în cumul.

32. Cu atât mai mult că, art.9 CțEDO garantează că orice persoană are dreptul la libertate de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerile, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății, a moralei publice, a drepturilor și a libertăților altora.

33. În contextul enunțat Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei nr.***** din 21 februarie 2020 a Biroului migrație și azil al MAI prin care a fost respinsă cererea sa de azil și obligarea pârâtului să emită decizie să-i acorde o formă de protecție dânsului prevăzută la art.16 din Lega nr.270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova și anume statut de refugiat.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

34. Prin hotărârea din 20 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă acțiunea depusă de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila ca neîntemeiată.

35. Prin încheierea din 20 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost corectată eroarea materială strecurată în hotărârea din 20 iulie 2022 prin corectarea sintagmei greșite „judecând în ședință publică” cu cea corectă „judecând în ședință închisă”.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

36. La 04 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 08 noiembrie 2022 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea integrală a hotărârii din 20.07.2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii în sensul formulat.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

37. Prin decizia din 12 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila și menținută hotărârea din 20 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

38. Instanța de fond și instanța de apel au motivat soluțiile prin faptul că Direcția Azil și Integrare a Biroului Migrație și Azil al MAI, în temeiul legii are obligația de a verifica obiectiv și imparțial toate sursele de informații care conțin informații relevante cererii de azil în examinare, de a cerceta toate circumstanțele și de a ține cont de toate împrejurările care redau cât mai obiectiv situația reală a solicitantului și necesitatea acordării protecției de către statul R. Moldova. De asemenea, Direcția Azil și Integrare a Biroului Migrație și Azil al MAI este obligată în baza legii de a verifica toate circumstanțele invocate de către apelant în motivarea solicitării sale de azil, în scopul constatării gradului de corespundere a acestora cu realitatea. Or, la examinarea cererii de azil, autoritatea competentă nu este ținută de a constata situația de fapt existentă, independent de argumentele solicitantului.

39. Instanțele de judecată au stabilit că decizia contestată a fost emisă cu respectarea procedurii prevăzută de lege. Or, în acțiune, reclamantul/apelant nici nu a invocat careva încălcări de procedură la emiterea deciziei contestate.

40. Analizând legalitatea în fond a deciziei contestate, instanțele de judecată au concluzia că solicitantul Zakhar Akimenko abuzează de instituția azilului reglementată de legislația națională a RM, pe de altă parte, încearcă să inducă în eroare autoritățile statului, cu privire la scopul și destinația finală.

41. Instanțele de judecată au reținut că autoritatea emitentă în decizia emisă a stabilit că nu s-au constatat în raport cu solicitantul de statut de refugiat – Zakhar Akimenko, cetățean al *****, temeri bine întemeiate și justificate de a fi persecutat pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică, că el se află în afara țării a cărei cetățenie o deține datorită acestei temeri și nu dorește să se pună sub protecția acestei țări și ca urmare a unor astfel de evenimente, nu poate sau, datorită respectivei temeri, nu dorește să se reîntoarcă.

42. Mai mult ca atât, Zakhar Akimenko nu a prezentat atât Biroului Migrație și Azil din cadrul MAI, cât și nici în instanța de judecată probe pertinente, concludente și admisibile privind prezența unor temeri bine întemeiate că ar fi fost persecutat în țara sa de origine pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică și datorită acestor temeri nu se poate afla sub protecția țării a cărei cetățenie o deține sau datorită respectivei temeri, nu dorește să se reîntoarcă.

43. De asemenea, apelantul/reclamant nu a probat că în privința sa au fost aplicate acte de persecuție în sensul art.17 din Legea nr.270 din 18.12.2008 privind azilul în Republica Moldova, care ar fi suficient de grave prin natura sau prin repetarea lor pentru a putea constitui o violare gravă a drepturilor

fundamentale ale omului; să reprezinte o multitudine de măsuri, inclusiv violări ale drepturilor omului, care sunt suficient de grave pentru a afecta o persoană în măsura prevăzută, după cum ar fi: acte de violență fizică și psihică, inclusiv a celor de violență sexuală; măsurilor legale, administrative, polițienești și/sau judiciare care sunt discriminatorii sau care sunt aplicate într-o manieră discriminatorie; acușări sau pedepsei discriminatorii sau disproporționați; acușări sau pedepșiri ca urmare a refuzului de îndeplinire a serviciului militar în caz de conflict, atunci când îndeplinirea serviciului militar ar presupune săvârșirea de infracțiuni sau de acte care cad sub incidența clauzelor de excludere prevăzute la art.17 din Legea enunțată specificate supra; abuzuri și acte discriminatorii împotriva unor persoane din motive de gen sau abuzurilor și actelor discriminatorii împotriva minorilor.

44. În contextul enunțat, instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că Zakhar Akimenko nu a probat afirmația că se teme de persecuțiile sau a riscului real de a fi supus unor vătămări grave la care urmează a fi supus în țara sa de origine – *****, or, nu au fost relevate niciun fel de circumstanțe sau probe care să arate că la revenirea sa în ***** acesta ar putea fi supus unui risc real de tratamente inumane.

45. Pe final, instanțele de judecată au rezumat că, în baza informației din țara de origine a solicitantului de azil la data depunerii cererii, autoritatea emitentă corect a conchis că apelantul se bucură de protecția autorităților naționale de stat și acestea niciodată nu au întreprins careva măsuri împotriva reclamantului/apelant ce ar pune în pericol viața și integritatea acestuia.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

46. La 14 iulie 2023, Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila a depus recurs inițial (nemotivat) împotriva deciziei din 12 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 02 octombrie 2023 a depus motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

SOLICITAREA RECURENTULUI

47. În susținerea recursului Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila a invocat că instanța de apel în motivarea soluției a făcut trimitere la legislația în vigoare aplicabilă acestor categorii de cauze, cuprinzând o însușire altor articole aplicabile speței fără a argumenta circumstanțele invocate de către dânsul în cererea de apel, apreciind ca fiind legală și întemeiată hotărârea primei instanțe care a respins acțiunea sa.

48. Instanța de apel a menționat că actul administrativ contestat a fost emis cu respectarea procedurii prevăzută de lege, însă în acțiune nici nu s-a referit la faptul că au fost încălcări procedurale la emiterea deciziei contestate.

49. Consideră eronată concluzia instanței de apel precum că nu a prezentat probe în susținerea pretențiilor, întrucât sarcina probei este împărțită, iar solicitantului de azil trebuie să i se acorde beneficiul dubiului, atunci când anumite circumstanțe invocate de solicitantul de azil nu pot fi combătute cu probe, urmează a fi interpretate în favoarea acestuia și apreciate ca fiind credibile. Cu toate acestea, aceste alegații nu sunt aplicabile dânsului, fiindcă în legea ***** cultul religios „*****” este declarată ca o activitate extremistă.

50. Instanța de apel s-a limitat la o analiză de ansamblu a circumstanțelor cauzei care a condus la formarea convingerii că lipsesc riscurile precum ar fi existența unei condamnări la pedeapsă capitală sau existența pericolului de execuție de tortură sau tratamentele ori pedepsele inumane sau degradante solicitantului în țara sa de origine, amenințarea gravă și individuală la viața sau la integritatea corporală a unui civil din motive de violență gravă și individuală la viața sau la integritatea corporală a unui civil din motive de violență generalizată în situații de conflict internațional sau intern în privința dânsului. De asemenea, lipsa unei temeri pe criteriul religios, chiar dacă expres dânsul a menționat că este adeptul confesiunii religioase „*****” și este persecutat în baza acestui criteriu.

51. Instanța greșit a ajuns la concluzia de a respinge apelul, întrucât în speță este prezent riscul real de a fi persecutat în țara de origine ***** și anume pe criteriul religios, fiind membru activ al cultului religios menționat, pe care o promovează din copilărie împreună cu familia sa.

52. A descris în detaliu circumstanțele în care prietenii săi și membrii ai acestei confesiuni religioase au fost aretați și condamnați la închisoare, iar acest fapt constituie un temei real a unei temeri bine-întemeiate de a fi persecutat.

53. Biroul migrație și azil la examinarea cererii de azil nu și-a exercitat dreptul discreționar care constă în analiza circumstanțelor invocate de către el în cadrul interviului cu referire la elemente concrete ale speței raportate la data biografice, experiența și trăirile proprii ale solicitantului în ***** , convingerile religioase, modul său de viață, cât de importante sunt pentru el aceste aspecte, în ce mod limitarea dreptului de a-și manifesta liber religia îi influențează existența, care este rolul său în cadrul acestei confesiuni și dacă acest gen de activitate atrage atenția autorităților asupra sa pentru a aplica acte de persecuție.

54. Sunt eronate alegațiile instanței de apel precum că în trecut nu au fost identificate acte de persecuție în adresa sa nu corespund circumstanțelor de fapt, deoarece era obligat să ascundă și în mod tainic să petreacă întâlniri cu membrii confesiunii religioase „*****” la el acasă, iar la domiciliu a fost vizitat de polițistul de sector și avertizat că va fi pedepsit pentru astfel de acțiuni.

55. În ***** autoritățile naționale ale ***** au stipulat în legislație, interzicerea de a introduce în țară literatura specializată cu referire la religia „*****”, drept consecință în anul ***** această religie a fost declarată – extremistă, confesarea religiei menționate potrivit art.282 din Codul penal al

*****, califică apartenența și activitatea acestora drept infracțiune „activitate extremistă” care se pedepsește de la 5 – 12 ani privațiune de libertate.

56. Autoritățile de forță efectuează perchiziții la domiciliu persoanelor care propagă această confesiune, iar în cazul în care găsesc literatura specializată li se intentează dosare penale. Afară de aceasta, autoritățile ***** au închis toate casele de rugăciuni (Palatele Regatului), de aceea adepții acestei confesiuni religioase din orașul de baștină au fost nevoiți să se adune la domiciliul cuiva dintre aceștia pentru a petrece pe ascuns slujbele religioase.

57. Instanța de apel a neglijat garanțiile pe care le oferă Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale care oferă protecția libertății de gândire, conștiință, religie sau credință prevăzute la art.9.

58. Pe lângă acestea, în circumstanțe identice, fiind membră a aceleași confesiuni religioase în *****, actuala sa soție a obținut la solicitarea sa statutul de refugiat în Republica Moldova în temeiul criteriului religios. Temerea bine-întemeiate de a fi persecutat pe criteriul religios nu trebuie în mod obligatoriu să se bazeze pe experiența proprie, este suficient ca astfel de acte să se producă cu rudele, prietenii membrii ai aceleași confesiuni religioase, care constituie deja o dovadă că temerea de a deveni o victimă a persecuțiilor din partea statului este pe deplin fondată. Dovada apartenenței la o anumită confesiune religioasă în sine este suficientă, atunci când se face analiza situației politice și religioase din țara de origine, care indică asupra faptului că pentru anumite grupuri religioase, aflarea și confesarea religiei în țara de origine constituie un pericol.

59. Instanța de apel nu a ținut cont de situația în care se află solicitantul de azil până la părăsirea țării de origine și nu a analizat circumstanțele prin prisma art.48 alin.(1) și (2) din Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova care statuează că, la evaluarea temerii bine întemeiate de persecuție sau a riscului real de a fi supus unor vătămări grave, autoritățile competente trebuie să se bazeze atât pe evenimente care au avut loc anterior părăsirii țării de origine, cât și pe cele care s-au desfășurat ulterior părăsirii țării sale de origine. O temere bine întemeiată de persecuție sau un risc real de a fi supus unor vătămări grave se poate baza pe acțiuni exercitate de solicitant după părăsirea țării de origine, în special în cazul în care s-a stabilit că acțiunile respective constituie expresia și continuarea convingerilor sau a orientărilor pe care le avea în țara de origine.

60. Mai mult ca atât, Curtea Europeană în 2 cauze, Ceprunovy și alții c. Rusiei (cererile nr.74320/10) și Zharinova v. Rusiei (cererea nr.17715/12), a constatat în unanimitate că există o încălcare a art.9 CȚEDO – libertatea de religie sau de credință.

61. Recurentul consideră că instanța de apel nu a verificat dacă autoritatea publică și-a exercitat de deplin dreptul discreționar în conformitate cu Recomandarea nr.6 al Înalțului Comisar pentru Refugiați al ONU privind cererea de acordare a statutului de refugiat pe criteriul religios în corespundere cu art.1A

(2) AL Convenției de la Geneva din 1951 privind statutul refugiaților și/sau Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților.

62. Atât ofițerul de conciliere, cât și instanța analizând limitările sau interdicțiile existente în țara de origine *****, trebuiau să țină cont nu doar de standardele existente în vederea protejării drepturilor și libertăților omului și limitările impuse prin lege la libera exprimare a religiei, de asemenea, să dea o apreciere faptului cât de răspândite sunt interdicțiile și cât de serios sunt pedepsite persoanele care confesează religia „*****”.

63. La caz, instanța de apel a emis o decizie ilegală și neîntemeiată, bazată pe o interpretare eronată a probelor din dosar și a prevederilor legale interne și internaționale pe cauze de azil.

64. În drept, Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila și-a întemeiat recursul la general pe prevederile art.245¹ din Codul administrativ.

65. La 03 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Inspectoratului General pentru Migrație al MAI copia recursului depus de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, cu toate acestea intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință (f.d.190).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

66. Articolul 244 alin.(1) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

67. Articolul 245 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului inițial – 14 iulie 2023) relevă că:

„(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

68. Articolul 245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului motivat – 02 octombrie 2023) prevede că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

69. Articolul 245¹ din Codul administrativ (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) stipulează că:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

70. Articolul 246 alin.(1) și (2) lit.h) din Codul administrativ reglementează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: h) recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

71. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei, în ședință publică, la *12 iulie 2023*.

72. În aceeași zi, *12 iulie 2023*, Curtea de Apel Chișinău a notificat prin poștă electronică dispozitivul hotărârii participanților la proces, inclusiv reprezentantului recurentului Akimenko Zakhar, avocata Bolocan Ludmila, iar la *25 septembrie 2023* a fost notificată decizia motivată (f.d.182, 184).

73. Recursul inițial a fost depus la *14 iulie 2023*, adică până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023, iar recursul motivat a fost depus la *02 octombrie 2023*, adică după modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023.

74. În condițiile enunțate, instanța de recurs conchide că recursul depus de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila a fost depus în interiorul termenilor legali prevăzuți la art.245 din Codul administrativ (în redacția până și după modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023).

75. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

76. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

77. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

78. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

79. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art.6§1 din Convenție.

80. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹ din Codul administrativ.

81. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

82. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

83. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

84. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230].

85. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

86. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

87. Din aceste motive, în conformitate cu art.230 și art.246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Akimenko Zakhar, reprezentat de avocata Bolocan Ludmila.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc